

KUTSESTANDARD

KUTSENIMETUS				
Kutsetase	Kutsenimetus	Spetsialiseerumised	Nimetus kutsetunnistusel	EKR¹ tase
I	Plastitöötuse operaator	1. Survevalu, ekstrusioon ja puhumine 2. Rotatsioonvormimine 3. Termovormimine 4. Vahtplasti valmistamine 5. Plastkomposiitide valmistamine	Plastitöötuse operaator I kutsetase spetsialiseerumisega survevalule, ekstrusioonile ja puhumisele või rotatsioonvormimisele või termovormimisele või vahtplasti valmistamisele või plastkomposiitide valmistamisele	2
II	Plastitöötuse operaator	1. Survevalu, ekstrusioon ja puhumine 2. Rotatsioonvormimine 3. Termovormimine 4. Vahtplasti valmistamine 5. Plastkomposiitide valmistamine	Plastitöötuse operaator II kutsetase spetsialiseerumisega survevalule, ekstrusioonile ja puhumisele või rotatsioonvormimisele või termovormimisele või vahtplasti valmistamisele või plastkomposiitide valmistamisele	3
III	Plastitöötuse operaator	1. Survevalu, ekstrusioon ja puhumine 2. Rotatsioonvormimine 3. Termovormimine 4. Vahtplasti valmistamine 5. Plastkomposiitide valmistamine	Plastitöötuse operaator III kutsetase spetsialiseerumisega survevalule, ekstrusioonile ja puhumisele või rotatsioonvormimisele või termovormimisele või vahtplasti valmistamisele või plastkomposiitide valmistamisele	4
IV				
V				

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 TÖÖVALDKONNAD JA AMETINIMETUSED

Plastitöötuse operaatorid töötavad enamasti plastmaterjale töötlevates ettevõtetes. Enamlevinud ametinimetused on järgmised: operaator, plastivalaja, -lõikaja, -keevitaja ja pakkija

A.2 TÖÖ EESMÄRK JA SISU LÜHIKIRJELDUS TASEMETI

Plastitöötuse operaator kasutab ohutuseeskirju järgides seadmeid plasttoodete valmistamiseks, viimistlemiseks ja pakendamiseks, tagades nende vastavuse kvaliteedinõuetele.

I kutsetase	I kutsetaseme plastitöötuse operaator kasutab lihtsamaid seadmeid. Töötab kellegi juhendamisel või meeskonnas.
II kutsetase	II kutsetaseme plastitöötuse operaator kasutab integreeritud seadmeid. Töötab iseseisvalt.

¹ EKR- Eesti kvalifikatsiooniraamistik. Tasemekirjeldused vt Kutseseadus lisa 1 ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

III kutsetase	III kutsetaseme plastitööluse operaator käitab keerulisi seadmeid. Juhendab ja juhib teisi töötajaid ning vastutab ressursside optimaalse kasutamise eest.
---------------	--

A.3 TÖÖ OSAD JA TEGEVUSED	Kutsetase		
	I	II	III
KOHUSTUSLIKUD			
1 Tööprotsessiga alustamine või jätkamine	X	X	X
1.1. Tööülesandega tutvumine ja oma töökoha korraldamine			
1.2. Infovahetus käimasoleva tootmisprotsessi ülevõtmisel			
1.3. Etteantud seadme parameetrite kontroll			
1.4. Tootenäidiste (first sample) valmistamine uue toote tootmisprotsessi puhul			
2 Tööprotsessi läbiviimine	X	X	X
2.1. Seadmete töö jälgimine ja kontrollimine			
2.2. Materjalide käitlemine			
2.3. Seadmete hooldamine			
2.4. Toodangu kvaliteedikontroll			
2.5. Toodangu viimistlemine			
2.6. Toodangu pakendamine, markeerimine ja ladustamine			
3 Tööprotsessi lõpetamine ja/või üleandmine	X	X	X
3.1. Töö lõpetamine			
4 Teiste töötajate juhendamine		X	X
5 Töögrupi juhtimine			X
5.1. Brigaadi või vahetuse töö organiseerimine jälgides ressursside optimaalset kasutamist			
VALITAVAD SPETSIALISEERUMISED - valida 5-st vähemalt 1 spetsialiseerumisala			
1. Töö survevalu-, ekstrusiooni- ja puhumiseseadmetega			
1.1. protsessi olemus			
1.2. põhi- ja abiseadmed			
1.3. materjalid			
1.4. toodete kvaliteedi kontrollimeetodid			
2. Töö rotatsioonvormimise seadmetega			
2.1. protsessi olemus			
2.2. põhi- ja abiseadmed			
2.3. materjalid			
2.4. toodete kvaliteedi kontrollimeetodid			
3. Töö plastkomposiitide valmistamise seadmetega			
3.1. protsessi olemus			
3.2. põhi- ja abiseadmed			
3.3. materjalid			
3.4. toodete kvaliteedi kontrollimeetodid			
4. Töö vahtplasti valmistamise seadmetega			
4.1. protsessi olemus			
4.2. põhi- ja abiseadmed			
4.3. materjalid			
4.4. toodete kvaliteedi kontrollimeetodid			
5. Töö termovormimise seadmetega			
5.1. protsessi olemus			
5.2. põhi- ja abiseadmed			
5.3. materjalid			
5.4. toodete kvaliteedi kontrollimeetodid			

A.4 TÖÖVAHENDID

Plastitöötuse operaatori peamiseks töövahenditeks on pneumaatilised- ja mehaanilised masinad, seadmed ning käsitööriistad, puhastusvahendid ja erinevad mõõteseadmed.

A.5 TÖÖKESKKOND JA ERIPÄRA

Töökeskonnas võib esineda müra ja kõrgeid temperatuure. Töötamine mõnede materjalidega võib ülitundlikel inimestel põhjustada allergiat. Töö võib pideva tööprotsessi tõttu toimuda mitmes vahetuses ja nõuda füüsilist pingutust. Tööeripäraks on rutiin.

A.6 VÕIMED JA ISIKUOMADUSED

Plastitöötuse operaator peab olema tähelepanelik, hea nägemisega, rutiini taluv ja tehnilise taibuga.

A.7 KUTSEALANE ETTEVALMISTUS

Plastitöötuse operaatoriks saab õppida töökohal, kursustel või kutseõppeasutustes. Plastitöötuse operaatori II ja III kutsetaseme taotlemisel on vajalik töökogemus plastitöötuse operaatorina.

B-osa KUTSENÕUDED

B.1 KOMPETENTSID

Kompetents 1 Tööprotsessiga alustamine või jätkamine

I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
1.1 Tööülesandega tutvumine ja oma töökoha korraldamine		
1.1.1 Tutvub juhendite, tootenäidiste, eeskirjade ja tehnilise dokumentatsiooniga		
		1.1.2 Selgitab tööülesannet vahetuse operaatoritele ja kontrollib tööülesande täitmist
1.1.3 Loeb ja mõistab eeskirju ja tööjuhendeid		1.1.3 Loeb ja mõistab eeskirju, tööjuhendeid ja jooniseid
1.1.4 Kontrollib materjali, tarvikute ja tööriistade olemasolu		
1.1.5 Paigutab käepäraselt ja ratsionaalselt töökohale materjalid, tööriistad ja abivahendid		
1.2 Infovahetus käimasoleva tootmisprotsessi ülevõtmisel		
1.2.1 Vahetab infot eelmise vahetuse operaatoriga (nt kvaliteediprobleemid)		
1.3 Etteantud seadme parameetrite kontroll		
1.3.1 Jälgib seadmete parameetreid vastavalt tööjuhendile		
1.3.2 Kõrvalekallete puhul teatab vahetule juhile ja/või seadistajale		
1.4 Tootenäidiste valmistamine uue toote tootmisprotsessi puhul		
1.4.1 Loeb tootekirjeldust		1.4.1 Loeb tootekirjeldust ja jooniseid
1.4.2 Valmistab esimese tootenäidise (first sample)		
1.4.3 Mõõdistab esimese tootenäidise parameetrid lihtsamaid mõõteriistu kasutades (nt joonlaud, kaliiber jne)		1.4.3 Mõõdistab esimese tootenäidise parameetrid keerulisemaid mõõteriistu kasutades (nt mikroskoop jne)
		1.4.4 Registreerib ja kinnitab esimese tootenäidise

Kompetents 2 Tööprotsessi läbiviimine

I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
2.1 Seadmete töö jälgimine ja kontrollimine		
2.1.1 Jälgib ja fikseerib tehnoloogilisi parameetreid		
2.1.2 Jälgib abiseadmete (nt materjali etteandeseadmed, robotid, transportöörid) tööd		
2.1.3 Tuvastab tehnoloogiliste parameetrite häired ja teavitab seadistajat või vahetut juhti		

2.2 Materjalide käitlemine	
2.2.1 Kontrollib ja jälgib materjalide vastavust antud tööülesandele	
2.2.2 Käitleb toormaterjale, taaskasutatavaid materjale ja jäätmeid	
2.3 Seadmete hooldamine	
2.3.1 Hooldab tööriistu, rakiseid ja tarvikuid ning hoiab seadmed puhtana	
2.4 Toodangu kvaliteedikontroll	
2.4.1 Jälgib ja hindab toodete vastavust ettenähtud kvaliteedinõuetele	
2.4.2 Fikseerib kvaliteedinäitajad	
2.4.3 Mõõdab toote ettenähtud näitajaid.	
2.4.4 Teavitab seadistajat või vahetut juhti kõrvalekallete esinemisest ja fikseerib need	
	2.4.5 Korraldab vahetuse tööd, lahendab jooksvaid probleeme, tagab planeeritud tööde läbiviimise
2.5 Toodangu viimistlemine	
2.5.1 Käitleb valmistoodangut vastavalt konkreetsele tööjuhendile	
2.6 Toodangu pakendamine, markeerimine ja ladustamine	
2.6.1 Loendab ja pakendab toodangut	
2.6.2 Markeerib toodangut	

Kompetents 3 Tööprotsessi lõpetamine ja/või üleandmine		
I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
3.1 Töö lõpetamine		
3.1.1 Valmistab viimase tootenäidise (last sample)		
		3.1.2 Mõõdistab viimase tootenäidise parameetrid mõõteriistu kasutades (nt mikroskoop jne)
		3.1.3 Registreerib ja kinnitab tootenäidise
3.1.4 Loendab, pakib ja markeerib tooted ja abimaterjalid		
3.1.5 Käitleb toormaterjale, taaskasutatavaid materjale ja jäätmeid		
3.1.6 Puhastab seadme		
3.1.7 Puhastab ja ladustab töövahendid		
3.1.8 Korrastab töökoha		
3.1.9 Vahendab infot seadistajale või järgmisele vahetusele		
3.1.10 Koostab aruandeid (abimaterjalide kasutus, valmistoodang, kõrvalekalded jne)		3.1.10 Koostab aruandeid (abimaterjalide kasutus, valmistoodang, kõrvalekalded jne) ja vahetuse koondaruandeid

Kompetents 4 Teiste töötajate juhendamine	
II kutsetase	III kutsetase
4.1 Selgitab õigeid töövõtteid vähemkogenud töötajatele	4.1 Õpetab, näitab ja selgitab ohutuid ja õigeid töövõtteid vähemkogenud töötajatele
	4.2 Tutvustab ja selgitab tehnilist dokumentatsiooni vähemkogenud töötajatele

Kompetents 5 Töögrupi juhtimine
III kutsetase
5.1 Brigaadi või vahetuse töö organiseerimine jälgides ressursside optimaalset kasutamist

5.1.1 Kujundab nõuetele vastava töise ja aktiivse sisekliima vahetuses
5.1.2 Täidab vahetuse aruandlust, peab arvestust materjali ja tööjõu kulude kohta
5.1.3 Planeerib ratsionaalselt enda ja kaastöötajate ajakasutust
5.1.4 Korraldab vahendite ja operaatorite jagamist arvestades tööde järjekorda ja töö valmimise tähtaegu
5.1.5 Ennetab ja lahendab probleeme
5.1.6 Tagab korra, puhtuse ja tööohutusnõuete täitmise vahetuses

B.2 ÜLDISED TEADMISED

I kutsetase	II kutsetase	III kutsetase
Kvaliteedi tähtsus tootmistegevuses ja selle mõju ettevõtte konkurentsivõimele		
Tööaja ja materjalide ratsionaalne kasutamine		
Tootmise mõju keskkonnale		
Üldised tööohutuse alused ja käitumine ohuolukorras		
Alusteadmised mehhaanikast, matemaatikast ja mõõtmestamisest		
Rakiste ja seadmete töö põhimõtted ja kasutamine		
Kutsealal kasutatavad materjalid, nende omadused, tähistused, kasutusviisid		
Kutsealane terminoloogia		
Aja planeerimine		
		Kirjalik ja suuline väljendumine
		Suhtlemispsühholoogia alused ja juhendamise meetodikad
		Asjaajamise alused
		Majanduse ja ettevõtluse alused
		Meeskonnatöö põhimõtted
		Tööseadusandluse alused

B.3 MUUD NÕUDED

I, II ja III kutsetaseme puhul muud nõuded vastavalt Eesti Vabariigi seadusandlusele.

C OSA ÜLDINFO JA LISAD

C.1 INFO KUTSEOMISTAMISE KOHTA

Täpsemad kutse taotlemise eeldused on esitatud Eesti Plastmassiühingu (C.2 p 12) plastitöötlemise valdkonna kutse kvalifikatsioonide tõendamise ja omistamise korras.

C.2 INFO KUTSESTANDARDI KOHTA

1. Kutsestandardi number kutseregistris	Plastitöötlemise operaator I 07-26052011-4.1.1/6ps Plastitöötlemise operaator II 07-26052011-4.1.2/6ps Plastitöötlemise operaator III 07-26052011-4.1.3/6ps
2. Kutsestandardi koostajad	Bruno Engel, AS Enko Tallinn Miiia Karro, AS Estiko Plastar Valentina Massatšihhina, AS Normas Sven Sapunjan, Nolato Tallinn Polymer AS Heldi Kikas, REKK Marge Paal, AS Estiko Plastar
3. Kutsestandardi kavandi tutvustamine	2007. a mai ja oktoober
4. Kutsestandardi kinnitaja	Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu
5. Kutsenõukogu otsuse number ja kuupäev	26.05.2011 otsus nr 6.
6. Kutsestandardi kehtivusaeg	01.01.2014

7. Kutsestandardi versioon	6
8. Kutseõukogu alavaldkond	Plastitöötlus
9. Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (NACE)	Plasttoodete tootmise valdkond, kood D
10. Ametite klassifikaator (ISCO)	8. pearühm "Operaatorid", kood 823, 724
11. Euroopa kvalifikatsioonide raamistik (EQF)	
12. Kutset omistav organ	Eesti Plastmassiühing www.plast.ee
13. Kutsekoda	www.kutsekoda.ee
14. Viited õppekavadele eesti hariduse infosüsteemis	www.ehis.ee

C.3 KUTSENIMETUS VÕORKEELES

INGLISE KEELES

LEVEL	TITLE
I	Plastic machinery operator
II	Plastic machinery operator
III	Plastic machinery operator
IV	
V	

VEENE KEELES

УРОВЕНЬ	НАЗВАНИЕ
I	Оператор по переработке пластмасс
II	Оператор по переработке пластмасс
III	Оператор по переработке пластмасс
IV	
V	

C.4 KUTSETE SÜSTEEMI TERMINID JA SELETUSED

Kutsete süsteem – kutsealaste määratluste loomise ja arendamise ning kutsete omistamise terviklik süsteem, mis loob võimalused tööturu osapooltele oma huvide sõnastamise ja kokkulepete sõlmimise kaudu tööturu tasakaalustatud arenguks. Kutsete süsteemi osad on kutsete kaardistamine, kutsestandardite väljatöötamine ja kutseomistamine.

Kutsetegevuse valdkond – samalaadsetel tööülesannetel põhinev tegevusvaldkond, mis hõlmab mitut lähedast kutset.

Kutse – teatud valdkonnas tööülesannete täitmiseks vajalik kompetentsus, mille tase on määratud kutsestandardis ja millele vastavus on kinnitatud kutsetunnistuse väljastamisega kutseseaduses ettenähtud korras.

Kompetentsus – asjatundlikkus, edukaks kutsealaseks tegutsemiseks vajalike kompetentside kogum.

Kutsestandard – dokument, milles kirjeldatakse kutsetegevust, tööülesandeid, -keskkonda ning määratletakse kompetentsusnõuded kutseomistamiseks.

Kompetentsid – oskuste, teadmiste, võimete ja hoiakute kogumid, mis võimaldavad töötajal täita konkreetseid tööülesandeid ning mis väljenduvad tegevustena.

Kutsetasemed – raamistik, mille alusel klassifitseeritakse kutsesisesed kompetentsusnõuded hierarhilisse süsteemi

I tase – isikul on põhilised kutsealased faktilised teadmised ja oskused täita tööülesandeid, kasutades asjakohast teavet ja lihtsaid juhiseid ning töövahendeid. Iseseisvus ja vastutus sarnaste ja korduvate tööülesannete täitmisel kontrollitud olukordades.

II tase – isikul on teadmised kutseala faktide, põhimõtete, protsesside ja üldiste mõistete kohta ning kutsealased oskused täita tööülesandeid, valides põhimeetodeid, töövahendeid, materjale ja teavet. Iseseisvus ja vastutus varieeruvate tööülesannete täitmisel tavapärastes olukordades, mis nõuavad oma käitumise kohandamist.

III tase – isikul on a) süvendatud kutsealased teadmised ning laialdased kogemuslikud kutsealased oskused ja kutsealane meisterlikkus, b) laiaulatuslikud teoreetilised teadmised kutsetegevuse valdkonnas ning nendel põhinevad kutsealased oskused ja asjatundlikkus. Iseseisvus ja vastutus varieeruvate tööülesannete täitmisel olukordades, mis on tavaliselt ettearvatavad, kuid võivad muutuda. Enesejuhtimine, teiste töötajate juhendamine ja ressursside jagamine ning tööolukordade hindamine ja parendamine piiritletud tööülesannete

<p>osas</p> <p>IV tase – isikul on laiaulatuslikud ja süvendatud teadmised kutsetegevuse valdkonnas ning põhilised teadmised kutsetegevusega seonduvates valdkondades. Laiaulatuslikud kutsealased oskused ning süvendatud asjatundlikkus kutsealaga seonduvates valdkondades, oskus välja töötada innovaatilisi lahendusi. Iseseisvus ja vastutus keeruliste tööülesannete täitmisel olukordades, mis võivad ettearvamatult muutuda. Enesejuhtimine, teiste töötajate juhendamine ja kontroll, ressurside juhtimine, hinnangu andmine teiste ja enda tegevusele ning kutseala arendamine.</p> <p>V tase – isikul on kõrgeimal tasemel teadmised kutsetegevuse valdkonnas, valdkondadevaheliste seoste ja mõju mõistmine ning kõrgeimal tasemel kutsealased oskused; kaasaarvatud süntees ja hindamine, et luua uusi teadmisi ja protseduure ning valdkondadevahelisi seoseid. Iseseisvus, vastutus ja loovus komplekssete tööülesannete täitmisel olukordades, mis nõuavad uut strateegilist lähenemist. Ressursside ning integreeritud tegevuste ja protsesside juhtimine ja arendamine, strateegiline planeerimine ja tegevusele hinnangu andmine, uute visioonide loomine</p>
<p>Kutseomistamine – protsess, mille käigus hinnatakse kutset taotleva isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis toodud nõuetele ja väljastatakse kutsetunnistus.</p>
<p>Kutsetunnistus – kutset tõendav dokument, mis tõendab isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis kehtestatud nõuetele.</p>
<p>Kutsenõukogu – Kutsekoja juurde moodustatud tööturu osapoolte esindajatest koosnev laiapõhjaline koostööorgan, mille tegevuse eesmärk on vastavas kutsetegevuse valdkonnas kutsete süsteemi arendamine ja rakendamine.</p>
<p>Kutset omistav organ – juriidiline isik või riigi- või valitsusasutus, kellele on antud õigus kutseid omistada.</p>
<p>Kutsekomisjon – kutseomistamise kvaliteedi ja erapooletuse tagamiseks Kutset Omistava Organi juurde moodustatud komisjon, kuhu kuuluvad vastava kutseala tunnustatud spetsialistid, tööandjad ja koolitajad.</p>
<p>Kutseregister – riiklik register, mis sisaldab teavet kutsenõukogude, kutsestandardite, kutset omistavate organite ning kehtivate kutsetunnistuste kohta.</p>